

Erasmus+

Enriching lives, opening minds.

Стандарти вищої освіти: предметні області та компетентності і результати навчання

Жанна В. ТАЛАНОВА

*д.пед.н., проф., Засл. діяч науки і техніки України, член.-кор. НАПН України
заступник координатора сектору вищої освіти Науково-методичної ради МОН України
г.н.с. відділу забезпечення якості вищої освіти, Інститут вищої освіти НАПН України
заступник координатора – старший менеджер, Національний Еразмус+ офіс в Україні*

тренінг НМР, НМК – 14.01.2026 р., МОН України

Funded by
the European Union

National Office
Erasmus+ UA
erasmusplus.org.ua

Розроблення стандартів вищої освіти: виклики

- **Предметна область** – частина наявних знань людства, що виокремлюється за ознакою спорідненого змісту. Предметні області поділяються на широкі (галузі знань), деталізовані (спеціальності, предметні спеціальності, спеціалізації), міждисциплінарні (на перетині предметних областей кількох спеціальностей чи галузей знань).
 - **Галузь знань** – гармонізована з Міжнародною стандартною класифікацією освіти широка предметна область освіти і науки, що включає групу споріднених спеціальностей.
 - **Міждисциплінарна предметна область** – предметна область, яка повністю або частково охоплює предметні області двох чи більше спеціальностей однієї або декількох галузей знань.
- **Опис предметної області (МСКО):** *теоретичний зміст за певною спеціальністю – спільний для всіх рівнів вищої освіти, дещо відрізнятися можуть об'єкти (об'єкти) вивчення та/або діяльності; цілі навчання для здобувача вищої освіти; методи, методики та технології, необхідні для практичного використання під час очікуваної професійної діяльності; інструменти та обладнання, які випускник повинен вміти використовувати у своїй професійній діяльності.*

Молодший бакалавр – Бакалавр – Магістр – Доктор філософії/Доктор мистецтв

Виклики – спільна для всіх рівнів; фокус на кінцевій меті підготовки

Розроблення стандартів вищої освіти: виклики

А5 Професійна освіта (за спеціалізаціями)

• *Об'єкт (об'єкти) вивчення та/або діяльності*

Освітні програми та процеси професійної освіти, організація професійної освіти з урахуванням інклюзії, стандарти професійної освіти, психологопедагогічна інноватика, викладання і навчання в закладах професійної освіти, психоемоційний, соціальний розвиток здобувачів освіти з урахування інклюзії, спеціалізації професійної освіти, законодавство в сфері професійної освіти

• *Теоретичний зміст предметної області*

Теорії, поняття, принципи, концепції професійної, виробничої діяльності відповідно до спеціалізацій професійної освіти, викладання і навчання за спеціалізаціями професійної освіти, організації освітнього процесу та навчання впродовж життя в професійній освіті, андрагогіка

• *Методи, методики та технології*

Методи та технології організації освітньої, позанавчальної та проєктної діяльності, методи стимулювання, мотивації та моніторингу результативності освітньо-практичної діяльності здобувачів професійної освіти з урахуванням інклюзії, методи співпраці у сфері професійної освіти, особистісно-орієнтовані, цифрові технології викладання і навчання, методи і методики викладання і навчання за спеціалізаціями професійної освіти, методи роботи з батьками, методи і методики навчання дорослих, методи педагогічних досліджень Інструменти та обладнання Лабораторне й технологічне обладнання за спеціалізаціями професійної освіти, цифрове та мультимедійне обладнання, цифрові освітні середовище та платформи, інформаційні та цифрові освітні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення для освітнього діяльності

Розроблення стандартів вищої освіти: виклики

- Перелік компетентностей випускника

Виклики – відмінність за складністю між рівнями вищої освіти, обмеження кількості; формулювання здатності особи, що може бути наскрізною для всіх рівнів, саме відповідного рівня складності; один пункт переліку = 1 компетентність; відповідність категоріям та описам НРК; узгодженість з результатами навчання (для «регульованих» професій); спільні вимоги до всіх освітніх програм за спеціальністю, а не для окремих освітніх програм.

Компетентність – здатність особи успішно соціалізуватися, навчатися, провадити професійну діяльність, яка виникає на основі динамічної комбінації знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей

Виклики – різниця між загальними і спеціальними компетентностями

- Загальні компетентності не залежать від предметної області, але важливі для успішної подальшої професійної та соціальної діяльності
- Спеціальні (фахові, предметні) компетентності залежать від предметної області та є важливими для успішної професійної діяльності за певною спеціальністю

Розроблення стандартів вищої освіти - виклики

- Для спеціальностей, що на відповідному кваліфікаційному рівні передбачають доступ до професій, для яких запроваджено додаткове регулювання: **нормативний зміст** підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах **результатів навчання**

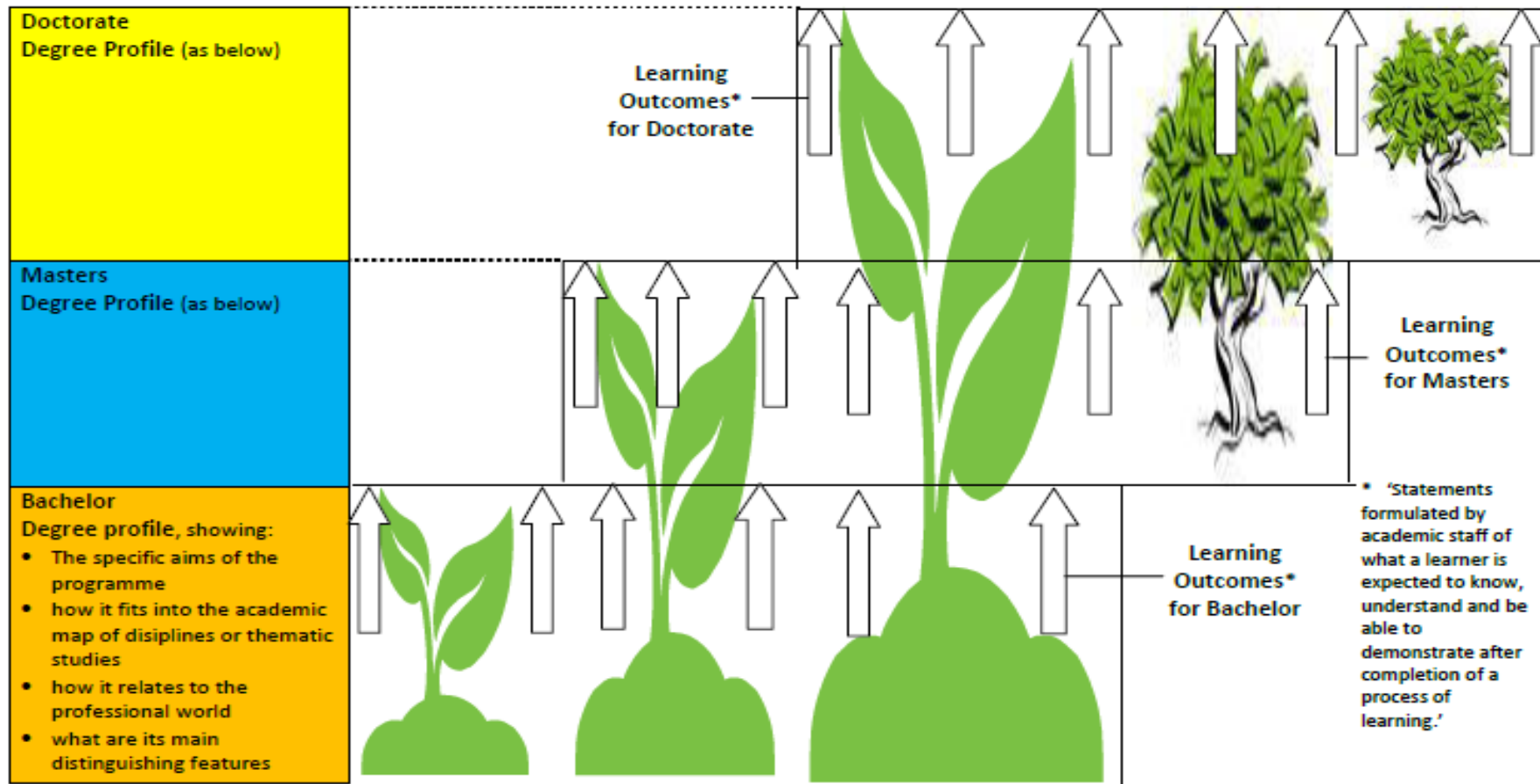
Виклики: обмеження кількості; формулювання та конструкція (починати з дієслова) РН задля вимірюваності та досяжності; один пункт переліку = 1 РН; забезпечення відповідного рівня складності; запобігання дублюванню РН для різних рівнів вищої освіти; баланс між кількістю компетентностей та результатів навчання ($K \geq РН$); узгодженість з компетентностями

- **Результати навчання** – знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, які можна **ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти** та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми (програмні результати навчання) або окремих освітніх компонентів

Компетентності та результати навчання

Competences: 'a dynamic combination of knowledge, understanding, skills and abilities [...] formed in different course units and assessed at different stages'

Матриця відповідності визначених Стандартом компетентностей дескрипторам НРК

Класифікація компетентностей (результатів навчання) за НРК	Знання	Уміння/Навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
	Зн1 Спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності або галузі знань і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень Зн2 Критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань	Ум1 Спеціалізовані уміння/навички розв'язання проблем, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур Ум2 Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі у широких або мультидисциплінарних контекстах Ум3 Здатність розв'язувати проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності	К1 Зрозуміле і недвозначне донесення власних знань, висновків та аргументації до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються	АВ1 Управління робочими або навчальними процесами, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів АВ2 Відповідальність за внесок до професійних знань і практики та/або оцінювання результатів діяльності команд та колективів АВ3 Здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії
Загальні компетентності				
ЗК1	Зн1			
ЗК2		Ум1		АВ3
ЗК8			К1	
ЗК7			К2	
ЗК5	Зн2			АВ1
Спеціальні компетентності				
СК11				АВ2
СК2		Ум1		
СК15			К2	

Матриця відповідності визначених Стандартом компетентностей та результатів навчання

(для спеціальностей, що передбачають доступ до професій, для яких запроваджено додаткове регулювання, – для «регульованих» професій)

Результати навчання	Компетентності													
	Загальні компетентності							Спеціальні (фахові, предметні) компетентності						
	ЗК1												СК10	
РН1													+	
РН10		+												
													+	

Дякую за увагу!

Website НЕО в Україні: <https://erasmusplus.org.ua/>

Web-site ІВО НАПН України: <https://ihed.org.ua>

zhanna_t@ukr.net

© При підготовці матеріалів використано матеріали презентацій **HERE, НЕО**, при будь-якому подальшому використанні матеріалів обов'язково вказувати джерело «Національний Еразмус+ офіс в Україні (проект ЄС)

Funded by
the European Union

ІНСТИТУТ
ВИЩОЇ ОСВІТИ
НАПН УКРАЇНИ

National Office
Erasmus+UA
erasmusplus.org.ua